

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. Наименование на специалността – Консултант по кърмене и здравословно и диетично хранене.

1.2. Продължителност на обучението – 1 (една) година.

1.3. Изисквано базово образование за допускане до обучение - образователно-квалификационна степен „бакалавър” от професионално направление „Здравни грижи”

1.4. Общи положения.

Учебната програма за следдипломната специализация “Консултант по кърмене и здравословно и диетично хранене” е разработена по проект за развитие и устойчивост на инициативата на СЗО и УНИЦЕФ “Защита, подкрепа и насърчаване на кърменето в България”.

2. ДЕФИНИЦИЯ НА СПЕЦИАЛНОСТТА, КОМПЕТЕНЦИИ И УМЕНИЯ:

Специалист, който притежава знания и умения за консултиране, информиране и изготвяне на препоръки за хранене на здрави и болни деца и възрастни.

3. ЦЕЛ НА ОБУЧЕНИЕТО:

Чрез специализирано модулно обучение, извършвано на съдържателен принцип, се подготвят консултанти по кърмене, здравословно и диетично хранене.

4. ОБУЧЕНИЕ

4.1. Учебен план

1.Срок на обучение – 1 години в 3 модула.

Зачисляване за специализация – съгласно Наредба 34 на МЗ от 29.12.2006 г.

Продължителност на специализацията – една учебна година с хорариум 600 часа разпределени както следва:

- ♦ Модул 1 "Промоция на здравето", със 63 часа теория и 87 часа практика
- ♦ Модул 2 "Кърмене", със 63 часа теория и 87 часа практика
- ♦ Модул 3 “Здравословно и диетично хранене”. от тях 120 ч. теория , 180 ч. практика.

2.Форми на обучение

2.1.Теоретично – тематични курсове по модули

2.2. Практическо – практики, учебни семинари, дистанционно обучение, индивидуално обучение.

3. Бази за обучение - утвърдени със заповед на МЗ

4.2. Учебна програма

Модул 1 "ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО" Теми, Теоретични и Практически часове

Тема	теория	практика
1. Промоция на здравето като нов тип здравна политика.	18	44
Законодателни аспекти в промоция на здравето		
1.1. Анализ , оценка и самооценка на позитивното здраве		
1.2. Изработване на анкетни карти и въпросници за самооценка и оценка на здравето		
1.3. Изработване на план за позитивно здраве		
1.4. Профилактичен мониторинг		
1.5. Оценка на рискови фактори		
1.6. Здравна култура в контекста на традициите и етносите		
1.7. Изграждане на здравнозначими умения за хранене, лична хигиена, психохигиена и физическа активност, умение за разпределяне на свободното време , откриване на проблем и вземане на решение		
1.8. Изграждане на умения за контрол на нивото на кръвната захар и кръвното налягане		
1.9. Изработване на индивидуална здравна програма		
1.10. Изработване на комплексна програма за промоция на здравето. Технология на изработване в : детски заведения, училища, доболнична помощ и болнична помощ		
1.11. Изграждане на умения и навици за живот с другите /в групите/		
1.12. Особенности в промоция на здравето в кърмаческа възраст		
1.13. Особенности в промоция на здравето в ранна детска възраст		
1.14. Особенности в промоция на здравето в предучилищна възраст		
1.15. Особенности в промоция на здравето в юношеска възраст		
1.16. Особенности в промоция на здравето в младежка		

възраст

- 1.17. Особености в промоция на здравето в зряла възраст
- 1.18. Особености в промоция на здравето в трета възраст
- 1.19. Защита на бременността, майчинството и детството
- 1.20. Борба с алкохолизма, тютюнопушенето и

наркоманиите

1.21. Участие на гражданите и обществените организации за опазване на здравето на населението

- 1.22. Закон за закрила на детето
- 1.23. Национална здравна стратегия Здраве за всички
- 1.24. Конвенция на ООН за правата на човека
- 1.25. Конвенция на ООН за правата на детето
- 1.26. Други международни документи
- 1.27. Насилие над деца (емоционално, физическо,

сексуално; изоставяне)

1.28. Домашно насилие

1.29. Насилие над възрастни (емоционално, физическо, сексуално; изоставяне)

2. Педагогически методи и принципи на обучение за промоция на здравето

7 8

2.1. Принципи:

- Нагледност
- Достъпност
- Системност
- Последователност
- Индивидуален подход
- Актуалност

2.4. Методи:

- Лекция
- Беседа
- Разговор
- Дискусия
- Игри
- Демонстрация
- Упражнение

3. Комуникации. Решаване на конфликти

9 11

- 3.1. Вербална комуникация
- 3.4. Невербална комуникация
- 3.5. Тотална комуникация
- 3.6. Връзки с медиите
- 3.7. Умения за комуникация

3.8.	Бариири за ефективна комуникация		
3.9.	Видове конфликти		
3.10.	Причини за възникване на конфликти		
3.11.	Стратегии и техники за решаване на конфликти		
4.	Психология на личността	7	6
4.1.	Характеристики на личността. Типове личност		
4.4.	Психични състояния и психологични защитни механизми		
4.5.	Кризисни състояния и кризисни интервенции		
5.	Работа в екип и професионално партньорство	7	6
5.1.	Група. Екип. Работа в екип.		
5.4.	Вземане на решения в условията на екипна работа		
5.5.	Ръководене на срещи		
5.6.	Комуникации при сътрудничество		
5.7.	Мултидисциплинарен екип		
5.8.	Етични аспекти		
6.	Семейно и репродуктивно здраве	7	6
6.1.	Семейството като група		
6.4.	Видове семейства		
6.5.	Рискови семейства		
6.6.	Предбрачна консултация		
6.7.	Обучение за родителство		
6.8.	Семейно планиране		
6.9.	Приемни семейства		
6.10.	Проблеми на осиновяването		
7.	Сексуално възпитание	8	6
7.1.	Особености на сексуалното възпитание в отделните възрастови периоди		
7.4.	Безопасен секс		
7.5.	Заболявания предавани по полов път		
7.6.	Разстройства в половото развитие		
7.7.	Сексуално насилие		
7.8.	Профилактика на СПИН		

**Модул 2 "КЪРМЕНЕ" –
Теми, Теоретични и Практически часове**

Тема	теория	практика
I.РАЗДЕЛ		
1. Здравно-икономически ефект на кърменето	5	-
1.1. Дефиниции използвани при кърменето		
1.2. Препоръки на СЗО за кърмене		
1.3. Епидемиология на кърменето		
1.4. Инициатива "БПБ".Десет стъпки към успешно кърмене		
1.5. Преимущества на кърменето		
2. Анатомична структура на гърдата	4	2
2.1. Развитие на млечната жлеза		
- Млечна тъкан		
- Поддържаща тъкан		
- Мастна тъкан		
- Мускулна тъкан		
- Лимфен дренаж		
- Зърно		
- Ареола		
- Монгомерови жлези		
2.2. Структурни промени на гърдата по време на бременност и кърмене		
3. Физиология на гърдата	5	2
3.1. Хормонална регулация.		
- Рефлекси		
- Автокринно регулиране на кърменето		
- Инволюция		
3.2. Състав и свойства на кърмата		
4. Анатоомо-физиологични особености на плода и новороденото благоприятстващи кърменето	5	2
4.1. Развитие на сетивността		
4.2. Развитие на храносмилателната система		
4.3. Рефлекси		
5. Разтежни криви на кърмени и изкуствено хранени деца	4	2
5.1. Рискове при изкуствено хранените деца		
II РАЗДЕЛ		
6. Пренатална консултация	9	20

6.1. Психология на бременната.		
6.2. Комуникация. Информираност на майката		
6.3. Изследване на гърдата		
6.4. Хранене на бременната. Откриване на жени в хранителен риск		
6.5. Медицинска документация. Сестринска диагноза. Изработване на план за грижи		
6.6. Ролята на бащата и семейството		
7. Интрапартални и ранни постпартални грижи	5	11
7.1. Поставяне на бебето на гърда. Положение. Пози.		
7.2. Оценка ефективността на кърменето		
8. Постнатални грижи и подкрепа на кърменето. Комуникация	7	20
8.1. Обучение на кърмещата жена за създаване и правилен хранителен режим		
8.2. Откриване на кърмещите жени в хранителен риск		
8.3. Поддържане на лактацията. Масаж.		
8.4. Изцеждане и съхраняване на кърмата. Млечна банка		
9. Решаване на проблеми на майката и бебето при кърменето	8	15
9.1. Трудности от страна на майката		
9.2. Трудности от страна на бебето		
9.3. Заболявания на майката		
9.4. Медикаменти и кърмене		
9.5. Кърмене на бебета със специални нужди		
9.6. Приготвяне на адаптирани млека		
10. Захранване. Информация и помощ при своевременно въвеждане на немлечни храни	3	3

III РАЗДЕЛ

11. Философия на мултидисциплинарния подход	8	10
11.1. Човешки права и права на детето - нормативни документи		
11.2. Защита и борба за политики подкрепящи кърменето		
11.3. Анализ на ефекта на болнична политика и здравни служби		
11.4. Маркетинг на заместители на майчината кърма и въздействието му върху кърменето		
11.5. Координиране и мултидисциплинарен подход. Комуникация		
- екипна работа в доболничната и болнична помощ за осигуряване на континуитета на грижите		
- връзки с подходящи обществени и професионални групи		
- организация и създаване на детски стаи по месторабота		
- работа с малцинствени групи и други етноси		
- работа с подрастващите		
11.6. Влияние на социални, семейни, културни и други фактори		
11.7. Кърмата като "търговски продукт" и консултанта		

като "мениджър" на кърменето

Модул 3 "ЗДРАВΟΣЛОВНО И ДИЕТИЧНО ХРАНЕНЕ "

I. Теоретично обучение

Общ хорариум от 120 учебни часа , разделени на :

1. I тематичен курс по здравословно хранене - 30 учебни часа
2. II тематичен курс по здравословно хранене - 30 учебни часа
3. I тематичен курс по диетично хранене - 30 учебни часа
4. II тематичен курс по диетично хранене - 30 учебни часа

A. Обща част

1. Храненето като медико-биологичен процес.
2. Историческо развитие на науката за хранене в България.
3. Съвременни направления на науката за хранене.
4. Социално-значими заболявания , свързани с храненето.
5. Нормативни документи в областта на храните и храненето в Европа и България.

Б. Специална част

Раздел 1. Основи на храненето. Енергия и хранителни вещества.

- 1.1. Енергиен баланс и енергийни потребности. Здравни аспекти.
- 1.2. Макронутриенти
 - 1.2.1. Белтъчини - видове, метаболизъм и значение.
 - 1.2.2. Липиди и липоиди - видове, метаболизъм и значение.
 - 1.2.3. Въглехидрати - видове , метаболизъм и значение.
 - 1.2.4. Хранителни влакнини - видове, метаболизъм и значение.
- 1.3. Микронутриенти.
 - 1.3.1. Витамини.
 - 1.3.2. Минерални вещества и микроелементи.
- 1.4. Роля на водата в храненето.
 - 1.4.1. Физиологично значение и дневни потребности.
 - 1.4.2. Водно-електролитен баланс.
- 1.5. Храносмилане и усвояемост на хранителните вещества.
 - 1.5.1. Структура и функции на храносмилателната система.
 - 1.5.2. Основни групи ензими, участващи в храносмилането.
 - 1.5.3. Основни типове и етапи на храносмилането.
 - 1.5.4. Механизми на хранителна абсорбция.
 - 1.5.5. Регулация на храносмилателните процеси.
 - 1.5.6. Метаболизъм на основните нутриенти в организма.

Раздел 2. Хранознание.

- 2.1. Основни групи хранителни продукти.
 - 2.1.1. Мляко и млечни продукти
 - 2.1.2. Месо, риба, яйца.
 - 2.1.3. Хранителни мазнини
 - 2.1.4. Зърнени храни, захарни и тестени изделия и хранителни продукти на зърнена основа.
 - 2.1.5. Варива и ядки.
 - 2.1.6. Зеленчуци.
 - 2.1.7. Плодове.
 - 2.1.8. Напитки - безалкохолни и алкохолни.
 - 2.1.9. Хранителни подправки.
 - 2.1.10. Функционални храни. Пробиотични хранителни продукти.
- 2.2. Кулинарна обработка на храните - здравни аспекти.
- 2.3. Основни методи за консервиране на хранителните продукти.
- 2.4. Методи за определяне на нутриентите в хранителните продукти.
- 2.5. Таблици за оценка на химичен и енергиен състав на хранителните продукти.

Раздел 3. Безопасност на храните.

- 3.1. Основни проблеми на микробиологията на храненето.
- 3.2. Микрофлора на различни групи хранителни продукти. Източници на контаминиране. Фактори на предаване и развитие на микрофлората.
- 3.3. Патогенни микроорганизми в хранителните продукти. Източници на контаминиране. Фактори на предаване и развитие.
- 3.4. Бактериални хранителни заболявания. Хранителни токсикоинфекции и интоксикации.
- 3.5. Хранителни микотоксикози и паразитни заболявания предавани чрез храните.
- 3.6. Химична безопасност на храните- пестициди, тежки метали, канцерогени, нитрати, нитрити, нитрозамини.
- 3.7. Хранителни добавки - видове и значение.

Раздел 4. Хигиенна оценка на хранителните продукти , тяхното производство, съхранение и реализация.

- 4.1. Хигиенна оценка на различните групи храни - основни показатели, норми и методи.

- 4.2 Основни хигиенни изисквания към производството на хранителни продукти.
- 4.3. Хигиенни изисквания към транспорт и съхранението на хранителните продукти.
- 4.4. Хигиенни изисквания към заведения за обществено хранене и търговия с хранителни продукти.

Раздел 5. Хранителни потребности и препоръки за хранене при различни групи от населението.

- 5.1. Принципи за съвременно определяне на физиологичните норми за хранене на населението.
- 5.2. Хранене при бременност и лактация.
- 5.3. Хранене в кърмаческа възраст.
- 5.4. Хранене на деца и юноши.
- 5.5. Хранене след 65 годишна възраст.
- 5.6. Хранене при специфични условия на труд. Предпазно професионално хранене.
- 5.7. Хранене при физическа активност и активна спортна дейност
- 5.8. Хранене при екстремални условия и стрес.
- 5.9. Хранене на нощно сменен труд на работа.
- 5.10. Хранене при умствен труд.
- 5.11. Обучение по здравословно хранене.

Раздел 6. Диетично хранене.

- 6.1. Основни принципи за изготвяне на диетичен хранителен режим.
- 6.2. Основни изисквания на технологията на приготвяне на диетични ястия и продукти.
- 6.3. Основни диетични режими.
 - 6.3.1. Диетично хранене при болести на храносмилателната система.
 - 6.3.1.1. Стомашни заболявания.
 - 6.3.1.2. Болести на червата.
 - 6.3.1.3. Жлъчно - чернодробни заболявания.
 - 6.3.1.4. Панкреасни заболявания.
 - 6.3.2. Диетично хранене при болести на отделителната система.
 - 6.3.2.1. Остър и хроничен гломерулонефрит.
 - 6.3.2.2. Остър и хроничен цистит и пиелонефрит.
 - 6.3.2.3. Ниско белтъчна диета при хронична бъбречна недостатъчност.
 - 6.3.2.4. Диетично хранене при хемодиализа.

6.3.2.5. Бъбречно - каменна болест.

6.3.3. Диетично хранене при сърдечно - съдови заболявания.

6.3.3.1. Хипертонична болест.

6.3.3.2. Ишемична болест на сърцето / ИБС /. Миокарден инфаркт.

6.3.3.3. Хронична сърдечна недостатъчност.

6.3.3.4. Атеросклероза и антиатерогенна диета.

6.3.4. Диетично хранене при ендокринни и обменни заболявания.

6.3.4.1. Ниско - енергийни диетични режими при затлъстяване.

6.3.4.2. Захарен диабет тип I и тип II. Кетоацидоза.

6.3.4.3. Дислипотеинемии.

6.3.4.4. Подагра и хиперурицемиа.

6.3.4.5. Остеопороза.

6.3.5. Диетично хранене при малнутриция.

6.3.5.1. Недохранване и белтъчно - енергийна недостатъчност.

6.3.5.2. Вторична малнутриция. Дисбиоза.

6.3.5.3. Онкологични заболявания.

6.3.5.4. Анорексия нервоза.

6.3.6. Специални диетични режими.

6.3.6.1. Вегетариански хранителен режим.

6.3.6.2. Лечебно гладуване.

6.3.6.3. Алтернативни диети.

6.3.6.4. Хранителни алергии.

6.3.6.5. Лечебно хранене при изгаряния и травми.

6.3.6.6. Диетично хранене при оперативни интервенции и инвазивни диагностики.

6.3.6.7. Сондово и парентерално хранене.

6.3.6.8. Инфекциозни заболявания и имунодефицитни състояния.

6.4. Здравно обучение на пациентите по диетично хранене в доболнични и болнични условия.

6.5. Организация на диетичното хранене.

6.5.1. Реализация на диетичното хранене в доболничната помощ.

6.5.2. Лечебно хранене в болнични и специализирани здравни заведения.

II. Практическо обучение

Общ хорариум от 180 учебни часа , разпределени в учебни семинари, практики в утвърдените бази, дистанционни форми на обучение и др.

A. Здравословно хранене.

1. Индивидуална и групова оценка на храненето.
2. Хигиенна оценка на хранителни продукти.
3. Анализ на храненето и хранителния статус на определени групи от населението.
4. Определяне на химичен и енергиен състав на хранителни режими.
5. Участие в обучение по здравословно хранене с прилагане на комуникативни техники.

Б. Диетично хранене.

1. Откриване на нарушения в храненето и връзката им с наличните здравословни отклонения.
2. Оценка на необходимостта от диетично хранене.
3. Изработване и наблюдение на диетични режими.
4. Съставяне на дневни, седмични и сезонни диетични менюта.
5. Изчисляване на химичен и енергиен състав на диетични менюта.
6. Прилагане на различни техники на лечебно хранене - ентерално, сондово и парентерално .
7. Участие в обучение по диетично хранене с прилагане на комуникативни техники.

4.3. Задължителни колоквиуми и график за полагането им

Формите на контрол са текущи и крайна.

Текущите форми са изпити с оценка след всеки модул,.

След третия месец на обучението – модул I – теоретичен изпит/ тест, устно изпитване и практически изпит.

След шестия месец от обучението модул II – теоретичен изпит/ тест, устно изпитване/ и практически изпит .

След дванадесетия месец на обучението модул III - теоретичен изпит/тест , устно изпитване/ и практически изпит.

5. КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА СПЕЦИАЛНОСТ „КОНСУЛТАНТ ПО КЪРМЕНЕ И ЗДРАВΟΣЛОВНО И ДИЕТИЧНО ХРАНЕНЕ”.

Модул 1 "ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО"

1. Анализ , оценка и самооценка на позитивното здраве
2. Изработване на анкетни карти и въпросници за самооценка и оценка на здравето
3. Изработване на план за позитивно здраве
4. Профилактичен мониторинг
5. Оценка на рискови фактори
6. Здравна култура в контекста на традициите и етносите
7. Изграждане на здравнозначими умения за хранене, лична хигиена, психохигиена и физическа активност, умение за разпределяне на свободното време , откриване на проблем и вземане на решение
8. Изграждане на умения за контрол на нивото на кръвната захар и кръвното налягане
9. Изработване на индивидуална здравна програма
10. Изработване на комплексна програма за промоция на здравето. Технология на изработване в : детски заведения, училища, доболнична помощ и болнична помощ
11. Изграждане на умения и навици за живот с другите /в групите/
12. Особености в промоция на здравето в кърмаческа възраст
13. Особености в промоция на здравето в ранна детска възраст
14. Особености в промоция на здравето в предучилищна възраст
15. Особености в промоция на здравето в юношеска възраст
16. Особености в промоция на здравето в младежка възраст
17. Особености в промоция на здравето в зряла възраст
18. Особености в промоция на здравето в трета възраст
19. Защита на бременността, майчинството и детството. Закон за закрила на детето
20. Борба с алкохолизма, тютюнопушенето и наркоманиите
21. Участие на гражданите и обществените организации за опазване на здравето на населението
22. Национална здравна стратегия.
23. Конвенция на ООН за правата на човека
24. Конвенция на ООН за правата на детето
25. Насилие над деца (емоционално, физическо, сексуално; изоставяне)
26. Домашно насилие
27. Насилие над възрастни (емоционално, физическо, сексуално; изоставяне)
28. Принципи:
 - Нагледност

- Достъпност
 - Системност
 - Последователност
 - Индивидуален подход
 - Актуалност
29. Методи:
 - Лекция
 - Беседа
 - Разговор
 - Дискусия
 - Игри
 - Демонстрация
 - Упражнение
 30. Вербална комуникация
 31. Невербална комуникация
 32. Тотална комуникация
 33. Връзки с медиите
 34. Умения за комуникация
 35. Бариери за ефективна комуникация
 36. Видове конфликти
 37. Причини за възникване на конфликти
 38. Стратегии и техники за решаване на конфликти
 39. Характеристики на личността. Типове личност
 40. Психични състояния и психологични защитни механизми
 41. Кризисни състояния и кризисни интервенции
 42. Група. Екип. Работа в екип.
 43. Вземане на решения в условията на екипна работа
 44. Ръководене на срещи
 45. Комуникации при сътрудничество в екипа
 46. Мултидисциплинарен екип
 47. Етични аспекти
 48. Семейството като група. Видове семейства
 49. Рискови семейства
 50. Предбрачна консултация
 51. Обучение за родителство
 52. Семейно планиране
 53. Приемни семейства
 54. Проблеми на осиновяването
 55. Особености на сексуалното възпитание в отделните възрастни периоди
 56. Безопасен секс
 57. Заболявания предавани по полов път
 58. Разстройства в половото развитие

59. Сексуално насилие
60. Профилактика на СПИН

Модул 2 "КЪРМЕНЕ"

1. Дефиниции използвани при кърменето
2. Препоръки на СЗО за кърмене
3. Епидемиология на кърменето
4. Инициатива "БПБ". Десет стъпки към успешно кърмене
5. Препоръки на кърменето
6. Анатомична структура на гърдата
 - Развитие на млечната жлеза
 - Млечна тъкан
 - Поддържаща тъкан
 - Мастна тъкан
 - Мускулна тъкан
 - Линфен дренаж
 - Зърно
 - Ареола
 - Монгомерови жлези
7. Структурни промени на гърдата по време на бременност и кърмене
8. Физиология на гърдата
 - Хормонална регулация.
 - Рефлекси
 - Автокринно регулиране на кърменето
 - Инволюция
9. Състав и свойства на кърмата
10. Анатомио-физиологични особености на плода и новороденото благоприятстващи кърменето
 - Развитие на сетивността
 - Развитие на храносмилателната система
 - Рефлекси
11. Рискове при изкуствено хранените деца
12. Психология на бременната.
13. Комуникация .Информированост на майката
14. Изследване на гърдата
15. Хранене на бременната.Откриване на жени в хранителен риск
16. Медицинска документация.Сестринска диагноза.Изработване на план за грижи
17. Ролята на бащата и семейството
18. Поставяне на бебето на гърда.Положение.Пози.
19. Оценка ефективността на кърменето
20. Обучение на кърмещата жена за създаване и правилен хранителен режим

21. Откриване на кърмещите жени в хранителен риск
22. Поддържане на лактацията.Масаж.
23. Изцеждане и съхраняване на кърмата.Млечна банка
24. Трудности от страна на майката
25. Трудности от страна на бебето
26. Заболявания на майката
27. Медикаменти и кърмене
28. Кърмене на бебета със специални нужди
29. Приготвяне на адаптирани млека
30. Човешки права и права на детето - нормативни документи
31. Защита и борба за политики подкрепящи кърменето
32. Анализ на ефекта на болнична политика и здравни служби
33. Маркетинг на заместители на майчината кърма и въздействието му върху кърменето
34. Координиране и мултидисциплинарен подход.Комуникация
35. екипна работа в доболничната и болнична помощ за осигуряване на континуитета на грижите
 - връзки с подходящи обществени и професионални групи
 - организация и създаване на детски стаи по месторабота
 - работа с малцинствени групи и други етноси
 - работа с подрастващите
36. Влияние на социални, семейни, културни и други фактори
37. Кърмата като "търговски продукт" и консултанта като "мениджър" на кърменето

Модул 3 "ЗДРАВΟΣЛОВНО И ДИЕТИЧНО ХРАНЕНЕ "

1. Енергиен баланс и енергийни потребности. Здравни аспекти.
2. Макронутриенти
 - Белтъчини - видове, метаболизъм и значение.
 - Липиди и липоиди - видове, метаболизъм и значение.
 - Въглехидрати - видове , метаболизъм и значение.
 - Хранителни влакнини - видове, метаболизъм и значение.
3. Микронутриенти.
 - Витамини.
 - Минерални вещества и микроелементи.
4. Роля на водата в храненето.
5. Физиологично значение и дневни потребности.
6. Водно-електролитен баланс.
7. Храносмилане и усвояемост на хранителните вещества.
8. Структура и функции на храносмилателната система.
9. Основни групи ензими, участващи в храносмилането.
10. Основни типове и етапи на храносмилането.
11. Механизми на хранителна абсорбция.

12. Регулация на храносмилателните процеси.
13. Метаболизъм на основните нутриенти в организма.
14. Основни групи хранителни продукти.
 - Мляко и млечни продукти
 - Месо, риба, яйца.
 - Хранителни мазнини
 - Зърнени храни, захарни и тестени изделия и хранителни продукти на зърнена основа.
 - Варива и ядки.
 - Зеленчуци.
 - Плодове.
 - Напитки - безалкохолни и алкохолни.
 - Хранителни подправки.
 - Функционални храни. Пробиотични хранителни продукти.
15. Кулинарна обработка на храните - здравни аспекти.
16. Основни методи за консервиране на хранителните продукти.
17. Методи за определяне на нутриентите в хранителните продукти.
18. Таблици за оценка на химичен и енергиен състав на хранителните продукти.
19. Микрофлора на различни групи хранителни продукти. Източници на контаминиране. Фактори на предаване и развитие на микрофлората.
20. Патогенни микроорганизми в хранителните продукти. Източници на контаминиране. Фактори на предаване и развитие.
21. Бактериални хранителни заболявания. Хранителни токсикоинфекции и интоксикации.
22. Хранителни микотоксикози и паразитни заболявания предавани чрез храните.
23. Химична безопасност на храните- пестициди, тежки метали, канцерогени, нитрати, нитрити, нитрозамини.
24. Хранителни добавки - видове и значение.
25. Хигиенна оценка на различните групи храни - основни показатели, норми и методи.
26. Основни хигиенни изисквания към производството на хранителни продукти.
27. Хигиенни изисквания към транспорт и съхранението на хранителните продукти.
28. Хигиенни изисквания към заведения за обществено хранене и търговия с хранителни продукти.
29. Принципи за съвременно определяне на физиологичните норми за хранене на населението.
30. Хранене при бременност и лактация.
31. Хранене в кърмаческа възраст.
32. Хранене на деца и юноши.

33. Хранене след 65 годишна възраст.
34. Хранене при специфични условия на труд. Предпазно професионално хранене.
35. Хранене при физическа активност и активна спортна дейност
36. Хранене при екстремални условия и стрес.
37. Хранене на нощно сменен труд на работа.
38. Хранене при умствен труд.
39. Обучение по здравословно хранене.
40. Основни принципи за изготвяне на диетичен хранителен режим.
41. Основни изисквания на технологията на приготвяне на диетични ястия и продукти.
42. Основни диетични режими.
43. Диетично хранене при болести на храносмилателната система.
44. Стомашни заболявания.
45. Болести на червата.
46. Жлъчно - чернодробни заболявания.
47. Панкреасни заболявания.
48. Диетично хранене при болести на отделителната система.
49. Остър и хроничен гломерулонефрит.
50. Остър и хроничен цистит и пиелонефрит.
51. Ниско белтъчна диета при хронична бъбречна недостатъчност.
52. Диетично хранене при хемодиализа.
53. Бъбречно - каменна болест.
54. Диетично хранене при сърдечно - съдови заболявания.
55. Хипертонична болест.
56. Ишемична болест на сърцето / ИБС /. Миокарден инфаркт.
57. Хронична сърдечна недостатъчност.
58. Атеросклероза и антиатерогенна диета.
59. Диетично хранене при ендокринни и обменни заболявания.
60. Ниско - енергийни диетични режими при затлъстяване.
61. Захарен диабет тип I и тип II. Кетоацидоза.
62. Дислипотеинемии.
63. Подагра и хиперурицемиа.
64. Остеопороза.
65. Диетично хранене при малнутриция.
66. Недохранване и белтъчно - енергийна недостатъчност.
67. Вторична малнутриция. Дисбиоза.
68. Онкологични заболявания.
69. Анорексия нервоза.
70. Специални диетични режими.
71. Вегетариански хранителен режим.
72. Лечебно гладуване.
73. Алтернативни диети.

74. Хранителни алергии.
75. Лечебно хранене при изгаряния и травми.
76. Диетично хранене при оперативни интервенции и инвазивни диагностики.
77. Сондово и парентерално хранене.
78. Инфекциозни заболявания и имунодефицитни състояния.
79. Здравно обучение на пациентите по диетично хранене в доболнични и болнични условия.
80. Организация на диетичното хранене.
81. Реализация на диетичното хранене в доболничната помощ.
82. Лечебно хранене в болнични и специализирани здравни заведения.

6. ЛИТЕРАТУРА

1. Белоев Й. Грижи за болния и сестринска техника София Арсо 2000г.
2. Кацулов Клинично акушерство 1998 г.
3. Балабански Диетично хранене 1993 г.
4. Борисов В., Попова С., Георгиева Л., Шопова К., Промоция на здравето - АРСО 1998
5. Цоневски Д., Хигиена на храненето С 1995
6. Борисов В., Глутникова З., Воденичаров Ц., Ново обществено здравеопазване - Акваграфикс 1998
7. Бобев Д., Гешев Е., Педиатрия - АРСО 1998
8. Маринова П. Конфликти в здравеопазването, ЕТ "Тодоров-В", 2002г.
9. Мумджиев Н., Детски болести - СИЕЛА 2000
10. Грижи за кърменето - модулен курс , УНИЦЕФ 1997
11. Бертен Мари-Андре, Естествено пренатално възпитание, изд. А.Ф.И.М.Б., София, 2006г.
12. Попов Т., Педагогика Втора част Теория на обучението - дидактика, изд. „Топографика" ООД, София, 2005г.
13. Попов Т., „Принципи и методика на обучението", София, 2006г.